

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИНЦИПУ ПОДІЛУ ВЛАДИ В УМОВАХ ПОТЕНЦІЙНИХ ТА РЕАЛЬНИХ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

**ВІГІРІНСЬКИЙ А. - аспірант, кафедра теорії та історії права та держави
Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

ORCID ID: 0009-0008-6122-4717

DOI 10.32782/LAW.UA.2023.4.2

Досліджено практичну складову функціонування принципу поділу влади напередодні запровадження та в умовах правового режиму воєнного стану. Об'єктом дослідження є складові правової дійсності в аспекті дотримання принципів демократичної країни, у якій усвідомлюється значення системи стримувань та противаг, незалежності гілок влади, задля зміцнення громадянської злагоди, забезпечення прав, свобод людини та гідних умов її життя. Предметом дослідження визначено проблемні питання взаємодії гілок влади, зокрема, використання загроз національній безпеці, як приводу для втручання в діяльність Конституційного Суду України, а також питання обмежень щодо недопустимості порушень окремих прав громадян у період правового режиму воєнного стану. За основу взято аксіологічний та синергетичний методологічні підходи, у поєднанні із загальнонауковими методами аналізу та індукції. Зроблено висновок, що в умовах дійсності, за яких виконавча та законодавча гілки влади, а також Глава держави, будучи представниками однієї політичної сили, замість пошуку законних, найбільш ефективних і збалансованих рішень проблемних питань, використовуючи наявні політико-правові можливості при прийнятті рішень, допускають зловживання, які негативно впливають на функціонування Конституційного Суду України. Також, обґрунтовуючи необхідність досягнення мети запровадження воєнного стану, не здійснюючи пошуку альтернативних способів вирішення

проблеми, розглядають як допустимі засоби правового регулювання, які мають дискримінаційний характер, що суперечить Хартії основних прав ЄС, ставить під сумнів оцінку України як демократичної країни, у якій діє принцип верховенства права.

Ключові слова: поділ влади, система стримувань та противаг, воєнний стан, дискримінація, Конституційний Суд України.

ВСТУП

Правовий режим воєнного стану, у якому існує Україна, у сприйнятті населення, суб'єктів політичного процесу, ЗМІ та громадянського суспільства звужує розуміння поняття національної безпеки лише до спроможності військовим шляхом захистити власні суверенітет та територіальну цілісність.

Таке сприйняття виправдане екзистенційним характером загрози та пріоритетами сьогодення, водночас, є передумовою для формування виправдовувального, поблажливого, схвального ставлення до діяльності та рішень державних органів, які історично мають схильність зловживати сформованими обставинами середовища існування, не завжди на користь національної безпеки у її законодавчому розумінні.

Закон №2469-VIII від 21 червня 2018 року визначає, що національна безпека України – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від

реальних та потенційних загроз. Своєю чергою, національні інтереси України – це життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян [1].

Тобто поняттям національної безпеки охоплюється не лише питання безпеки території України від неправомірних посягань, але все те, що характеризує державу як демократичну та зафіксоване в Основному законі. Мова про засадничі принципи організації влади, їх формування, взаємодії, функціонування на основі принципу поділу влади, системи стримувань та противаг, діяльності в межах визначених Конституцією України повноважень. Це все є формою узгодженого та легітимованого консенсусу в рамках матеріалізованої концепції народного суверенітету та упереджує можливість узурпації влади, забезпечуючи можливості для реалізації прав і свобод людини та гідних умов її життя.

Варто зазначити, що з моменту прийняття Закону №2469-VIII від 21 червня 2018 року посилання на його положення, як обґрунтування необхідності прийняття рішень на захист національної безпеки, не завжди були такими за суттю. Скоріше навпаки, вони виступали формою «легендування» у прагненні обійти принципи верховенства права, поділу влади, шляхом штучного розширення повноважень посадових осіб, вийшовши за межі, визначені Основним Законом.

Так, 27 березня 2021 року Президентом України видано Указ №124/2021 «Про деякі питання забезпечення національної безпеки України», відповідно до якого було скасовано Указ Президента України від 14 травня 2013 року № 256 «Про призначення О.Тупицького суддею Конституційного Суду України» та Указ Президента України від 17 вересня 2013 року № 513 «Про призначення О.Касмініна суддею Конституційного Суду України» [2].

Офіційне обґрунтування, яке приводиться у тексті Указу, визначає мету його підписання як забезпечення державної не-

залежності, національної безпеки та національних інтересів України, в частині захисту демократичного конституційного ладу. При цьому, здійснюється посилання на «Заяву Верховної Ради України у зв'язку із сьомою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності», затверджену Постановою Верховної Ради України від 17 лютого 2021 року № 1240-IX (далі – Постанова) [3], у якій підкреслено, що узурпація влади у 2010 – 2014 роках Віктором Януковичем призвела до підриву основ національної безпеки й оборони України, порушення прав і свобод людини, а зважаючи на те, що окремі судді КСУ, призначені Віктором Януковичем, продовжуючи виконувати свої повноваження, створюють загрозу державній незалежності та національній безпеці України, виникла необхідність у прийнятті рішень про скасування Указів про їх призначення, на підставі частини 2 статті 102, пунктів 1, 17 частини 1, частини 3 статті 106 Конституції України, статей 3 і 13 Закону України «Про національну безпеку України».

Зазначимо, що посилання Президентом на Постанову є фактичним вчиненням дій, які суперечать принципам державної політики у сферах національної безпеки і оборони, визначених у статті 3 Закону, зокрема: верховенства права, законності, прозорості, адже в тексті Постанови зазначається, що Парламент надає «політичну оцінку» подіям Революції Гідності та її наслідкам, зокрема, у зв'язку з частково неможливим притягненням винуватих осіб до відповідальності. Тобто це документ не має нормативного, регулюючого характеру, а відповідно, не передбачає настання реальних юридичних наслідків.

У подальшому О.Тупицький та О. Касмінін оскаржили відповідний Указ Президента до Верховного Суду, і 14 липня 2021 [4] та 27 жовтня 2022 року [5], відповідно, їх позови було задоволено, Указ Президента визнано протиправним та скасовано.

Власне, колегії Верховного Суду при розгляді були цілком послідовними в обґрунтуванні протиправності Указу, зазначаючи, що реалізація повноважень стосовно формування складу КСУ здійснюється Президентом тільки шляхом видання

Указів про призначення суддів, та іншого способу чинним законодавством не передбачено. Посилаючись на рішення КСУ від 07.04.2004 №9-рп/2004, від 25.12.2003 №22-рп/2003, 10.04.2003 №7-рп/2003, на аналогічну за предметом спору справу Верховного Суду України №5/573 (2а-13995/08), приписи статті 149-1 Конституції України та статті 21 Закону № 2136-VIII, вказали, що після призначення суддею КСУ та складення присяги суддя цього Суду не може бути звільнений суб'єктом призначення, що є гарантією його незалежності від цього органу призначення, а сам акт про призначення є таким, що виконаний та не може бути скасований.

Водночас, у питаннях національної безпеки, варто звернути увагу, колегіями Верховного Суду зазначено, що повноваження Президента щодо забезпечення національної безпеки повинні реалізовуватися у межах спеціально-дозвільного принципу, визначеного статтею 19 Основного Закону.

Як вбачається з тексту рішень, Глава держави загрозу національній безпеці обґрунтовував тим, що 19 березня 2021 року відбулося засідання Ради національної безпеки і оборони України, на якому, серед іншого, було розглянуто питання розслідування справ про державну зраду. Після цього, через тиждень, СБУ направила лист Президенту, у якому повідомлено, що на виконання доручення РНБО, та у зв'язку з набранням законної сили вироком суду про визнання Януковича В.Ф. винним у вчиненні злочину, передбаченого частиною першою статті 111 КК України, СБУ розпочала моніторинг виданих ним нормативно - правових актів, у першу чергу звернуто увагу на укази щодо суддів КСУ через те, що вони надалі голосували за рішення в справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо конституційності окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 року, № 13-р/2020.

СБУ у цьому листі наголошено, що прийняття такого рішення мало наслідком втрату чинності ряду норм антикорупційного законодавства, призвело до дестабілізації соціально-політичної ситуації в Україні,

дискредитації нашої держави на міжнародній арені щодо вжиття заходів із протидії корупції, чим створено потенційну загрозу державній безпеці.

При цьому, під час здійснення моніторингу та підготовки рекомендацій, є підстави припускати, що співробітникам СБУ були відомі приписи статті 149 Конституції України, відповідно до яких незалежність і недоторканність судді КСУ гарантуються, вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється. Крім цього, суддю КСУ не може бути притягнуто до відповідальності за голосування у зв'язку з ухваленням рішень та надання ним висновків, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку. У цьому випадку мова про вчинення злочину чи проступку не йде. Крім цього, на момент підготовки листа СБУ та Президент України були обізнані про терміновий висновок Венеціанської Комісії № 1012/2020 CDL-AD(2020)039 «Щодо реформування Конституційного Суду» (далі – Висновок) [6]. Власне, Верховний Суд справедливо відхилив обґрунтування представників Президента, зазначивши, що у Висновку підкреслено, що Рішення КСУ є обов'язкові, хоч і не бездоганні, однак остаточні, навіть коли їх можна вважати за помилкові, наголосивши, що рішення №13-р/2020 мусить бути виконане, оскільки скасування рішення та звільнення всіх його суддів були б неконституційні та суперечили б принципу верховенства права.

Таким чином, вбачається, що поняття національна безпека, в його всеохоплюючому сенсі, на ряду із цінністю, яку складає для інтересів суверена, яким є народ, може використовуватись для досягнення цілей, які виходять за межі повноважень Президента, визначених Основним Законом, посягаючи на фундаментальні засади функціонування державно-правових механізмів, шляхом порушення принципів поділу влади, верховенства права, законності та системи стримувань та противаг.

Крім цього, у цьому випадку єдиним засобом захисту змогла виступити лише судова гілка влади, а Президент, Рада національної безпеки і оборони України, яка координує та контролює сектор безпеки і

оборони та Служба безпеки України, не виконали роль запобіжників у системі стримувань і противаг.

Слабка інституційна спроможність відомств, а також залежність їх керівників (які входять за посадами до складу РНБО) від суб'єкта призначення, яким у ряді випадків виступає Президент України, чи коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України, яка складається з однієї фракції президентської політичної партії, фактично дозволяє реалізовувати квазі-правові методи при досягненні цілей представників однієї політичної сили, які знерухомлюють інші інституції, чи змушують їх підлаштуватися, підкорятися волі, тим самим приймаючи рішення чи виносячи їх, послуговуючись не виключно суспільній користі та верховенству права, а принципу доцільності. У цьому випадку цілком справедливими звучатимуть слова Ш.Л.Монтеск'є: якщо влада законодавча та виконавча будуть об'єднані в одній особі чи установі, то свободи не буде, оскільки можна побоюватись, що цей монарх чи сенат почнуть створювати тиранічні закони, для того, щоб так само тиранічно застосовувати їх [7, с.148-149].

Зазначимо, що ідейно-теоретичні засади поділу єдиної влади суверена, як вважає І. Яценко, проявляються як фундаментальний принцип забезпечення прав і свобод громадян, верховенства права, недопущення авторитаризації влади, як базовий принцип побудови правової держави [8, с.476]. Схожої думки дотримується І. Процюк, який підкреслює, що саме поділ державної влади дає змогу зберегти її вихідну єдність, забезпечити народовладдя. Концентрація всієї або більшої частини влади в одному органі чи особі, врешті-решт, призводить до втрати свободи, а разом з цим і влади [9, с.17].

Фактично відбувається розширене розкриття думка Ш.Л.Монтеск'є, який писав, що для громадянина політична свобода є душевним спокоєм, заснованим на переконанні щодо власної безпеки. Щоб володіти такою свободою, потрібне таке управління, при якому один громадянин може не боятись іншого громадянина [7, с.148-149]. Якщо б народні страхи були породжені по-

валенням (недотриманням) основного закону, то вони би стали силою глухою, пагубною, жахливою і призвели б до катастрофи [7, с.298-299].

Таким чином, надскладним завданням для представників влади є дотримання балансу при реалізації державної політики між досягненням мети запровадження правового режиму воєнного стану, якою, очевидно є відсічі загрози, захисту держави та, при цьому, збереженні принципів та положень Основного закону, які формують характеристики демократичної країни, в якій діє принцип верховенства права.

Складність досягнення синергетичної взаємодії цих цілей можна прослідкувати на прикладі законопроекту No 9672 від 04.09.2023, яким пропонується змінити положення Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» [10], встановивши, що призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період підлягають не всі «здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, асистенти-стажисти, аспіранти та докторанти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти», а лише ті, які здобувають рівень освіти, що є вищим за раніше здобутий у послідовності, визначеній Законом України «Про освіту», і якщо навчання було розпочато не пізніше року досягнення здобувачем освіти 30-річного віку. Законодавець в обґрунтуванні зазначає, що ця правова норма опосередкованого уникнення призову використана значною кількістю військовозобов'язаних призовного віку, які вже здобули певний рівень освіти, і вступили у 2022, 2023 роках до закладів освіти для здобуття рівня освіти, який є рівним, а переважно нижчим за раніше отриманий. Так, у 2022 році до закладів освіти зараховано на навчання 106 771 вступників чоловічої статі призовного віку, які розпочали здобувати рівень освіти, що є рівнозначним або є нижчим за здобутий рівень попередньої освіти. Аналогічна динаміка має місце і у 2023-му, при тому, що станом на 2019-2021 роки студентів віком 25 років і старше було близько 40 тис. чоловік. З цього робить висновок, що зазначена практика негативно впливає на рівень на-

ціональної безпеки і оборони, деморалізує військовослужбовців, а також компрометує систему освіти в Україні.

Дійсно, суб'єкт законодавчої ініціативи вірно зазначає, що Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», затверджений Законом України № 2102-IX від 24 лютого 2022 року [11], містить обмеження права, передбаченого статтею 53 Конституції України, тобто права кожного на освіту.

При цьому, законодавець свідомо ігнорує положення частини 2 статті 64 Основного закону, яка встановлює, перелік прав і свобод, які не можуть бути обмежені в період воєнного або надзвичайного стану, серед яких, зокрема ті, які передбачені статтею 24 Конституції, яка встановлює, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. І не може бути привілеїв чи обмежень за різноманітними ознаками.

Своєю чергою, запропоновані зміни фактично визначають критерії диференціації здобувачів освіти: за черговістю та рівнем, який вони здобувають, а також за віком. Залежно від віднесення за цими критеріями до однієї чи іншої групи передбачаються різні наслідки застосування обмежень.

Теоретично, автор законодавчої ініціативи справді може припускати, що конкретна група здобувачів освіти зловживає правом на освіту. Утім, на думку О. Москалюка, зловживання правом - це використання суб'єктивного права особи всупереч меті, для якої воно було встановлено, внаслідок чого завдається шкода іншій особі, групі осіб або суспільним відносинам загалом [12, с.2-3]. При цьому, варто відзначити, що народний депутат не може володіти інформацією для безпідставного, такого, що принижує гідність, узагальнення щодо мети та мотивів осіб, які вони переслідують при вступі. Сфера вільного розвитку особистості та суб'єктивна мотивація не є обов'язковою умовою реалізації права на здобуття освіти, не говорячи про те, що шкода національній безпеці від таких дій є оціночною категорією, яку можна застосувати до будь-якої категорії осіб, які не підлягають мобілізації.

У контексті рівності доречними є слова Ш. Л. Монтеск'є: любов до республіки в демократії є любов'ю до демократії, а любов до демократії є любов'ю до рівності [7, с.43-44]... Демократія повинна уникати двох крайностей: духу нерівності, який веде її до аристократії чи правління одного, і доведеного до межі духу рівності, який веде до деспотизму одного так само неминує, як деспотизм одного закінчується завоюванням [7, с.107-108.].

Попри те, що статусу Закону відповідний документ ще не набув та, відповідно до висновку Комітету з питань інтеграції України до ЄС та Головного науково-експертного управління Верховної Ради України, він не відповідає праву Європейського Союзу (статті 14, 21 Хартії основних прав Європейського Союзу), та в ньому вбачаються ознаки дискримінації, дійсність, яка включає в себе як фактор військового вторгнення, так і обставини реальності, такої як політична організація влади в країні, цей документ може бути і проголосованим, і підписаним, попри його несумісність з принципом рівності та євроінтеграційними прагненнями українського народу.

Звісно, у системі стримувань та противаг, залишається Конституційний Суд України, який має повноваження визнавати закони, інші акти або їх окремі положення, неконституційними, наслідком чого є втрата ними чинності. Проблема такого механізму полягає в термінах розгляду, протягом яких Закон зберігає чинність, а відповідно застосовується. Війна ж - це те явище, яке фізично може не завжди надати можливість відновити право, яке було порушене прийняттям закону, що протирічить Конституції. Якщо ж розглянути наслідки від таких дій з точки зору довгострокового соціального ефекту, він здатен, на ряду з іншими, посягти, а згодом і вкорінити в населення думки про те, що забезпечення свободи та рівності не є директивними пріоритетами не лише конкретних суб'єктів владних повноважень, а й у цілому державної політики. Як писав Ш.Л. Монтеск'є: трапляються випадки, коли влада повинна діяти зі всією власною силою, і інші, коли вона повинна діяти, обмежуючи себе. Найвищим мистецтвом управління по-

лягає в тому, щоб твердо знати, які є межі влади, які слід застосувати при різних обставинах [7, с.196-197]. Вибір методів правового регулювання можливий і без дискримінації, за умови, якщо проблематика виявляється вчасно, а засоби протидії знаходяться в рамках усвідомлення цінності понять та принципів верховенства права, які забезпечують можливість дійсного втілення елементів, властивих демократіям, які, у першу чергу, покликані захищати своїх громадян, у тому числі від неправомірних посягань, не допускаючи будь-яких підстав для того, щоб надавати певній групі переваги над іншими.

Висновки

Суспільно-правова реальність, яка сформувалась за підсумками виборів Президента та до Верховної Ради України у 2019 році, дозволила делегатам від однієї політичної сили очолити, крім посту Глави держави, ще й законодавчу та виконавчу гілки влади, а також, як наслідок, делегувати своїх представників як керівників до правоохоронних, контрольно-наглядових, у тому числі, органів безпеки.

Сама собою така «суперконцентрація» створювала ризики щодо зловживань, ефективним засобом упередження яких може бути лише незалежний судовий контроль.

Водночас, у досліджених вище випадках вбачається, що правові засоби забезпечення незалежності суддів є недостатньо дієвими у зазначених умовах дійсності, при яких нехтування принципом верховенства права обґрунтовується питаннями загрози національній безпеці та супроводжується виходом Президента за межі повноважень, визначених Основним Законом, посягаючи на фундаментальні засади функціонування державно-правових механізмів.

На противагу першому досліджувальному випадку, за якого загроза національній безпеці носила скоріше удаваний характер, у другому випадку загроза національній безпеці існує в дійсності та носить екзистенційний для країни характер, однак обраний метод вирішення, який містить ознаки дискримінації, на ряду із порушенням Основного закону, може підірвати довіру народу

України до держави, як до гаранта забезпечення прав та свобод.

Таким чином, можна зробити припущення: в умовах політико-правової дійсності, перестороги суб'єктів владних повноважень щодо використання механізмів правового регулювання чи прийняття окремих рішень, які протирічать принципам верховенства права чи рівності, не беруть верх над політичною доцільністю. Зазначений характер діяльності не є випадковим, він не є результатом недостатньої правової обізнаності та не є помилковим, він є цілком свідомим, оскільки використовує слабкість системи контролю зі сторони судових інституцій, реагування та фінальне рішення яких можна очікувати роками. Протягом усього цього часу суб'єкти владних повноважень послуговуються принципом, згідно з яким, доки не встановлено іншого, відповідна норма, акт є дійсними, а відповідно, породжують юридичні наслідки чи безпосередньо впливають на сферу правового регулювання. При цьому, ціннісна компонента та відповідальність перед громадянами та прийдешніми поколіннями не вважається пріоритетною, що, своєю чергою, зі сторони суверена формує переконання в тому, що держава, в особі її інституцій, а не персоналій, не є добродійною, закон не сталий та не відповідає інтересам громадян. Ситуативні вигоди схожих засобів є неспівмірними з довгостроковими негативними наслідками, коли народ країни перестане бачити в державі те, що покликано охороняти, захищати, відображати інтереси та вирішувати загальнонаціональні проблеми, натомість держава може постати в образі поневоловача, який, встановлюючи правила співіснування, сам їх не дотримується, розглядаючи народ як підпорядкованих.

Література

1. Про національну безпеку: Закон України від 21.06.2018 р., URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Про деякі питання забезпечення національної безпеки України: Указ Президента України від 27.03.2021 р., URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124/2021#Text>

3. Заява Верховної Ради України у зв'язку з сьомою річницею початку Євромайдану...: Постанова Верховної Ради України від 17.02.2021 р., URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1240-IX#Text>

4. Рішення Верховного Суду у справі №9901/96/21 від 14.07.2021 р., URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98306624>

5. Рішення Верховного Суду у справі №П/9901/97/21 від 27.10.2022 р., URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107090521>

6. Щодо реформування Конституційного Суду: висновок Венеціанської Комісії № 1012/2020 CDL-AD(2020)039 від 11.12.2020 р. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2020\)019-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2020)019-e)

7. Charles De Secondat Montesquieu, de L'Esprit Des Lois, Kessinger Publishing, 2010, 672 pages

8. Яценко І. С. Деякі питання методології історико-правових досліджень ідейно-теоретичних засад реалізації принципу поділу влади // *Правова реформа: концепція, мета, впровадження: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції* (Київ, 23 листопада 2017 р.). Київ: Ніка-Центр, 2017. С. 475–478

9. Процюк І. В. Поділ влади в різних формах правління. дис. ...доктора юридичних наук: 12.00.01. Харків, 2013. 462 с

10. «Про внесення змін до закону України про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»: Проект закону від 04.09.2023 р., URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42664>

11. «Про введення воєнного стану в Україні»: Указ Президента України від 24.02.2022 р., URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

12. Москалюк О.В. Теоретико-правові підстави розмежування категорій «зловживання правом» та «обхід закону», *Право.ua* №1, 2023, с. 18-22

*A. Vihirinskyi, graduate student
Department of Theory of Law and State
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine*

ORCID ID: 0009-0008-6122-4717

**THE PRACTICAL COMPONENT
OF THE SEPARATION OF POWERS
PRINCIPLE IN THE FACE OF POTENTIAL
AND ACTUAL THREATS TO NATIONAL
SECURITY HAS BEEN EXAMINED**

The practical component of the separation of powers principle has been examined on the eve of its implementation and in the context of the legal regime of a state of war. The object of the research is the components of legal reality in terms of adhering to the principles of a democratic country, where the significance of checks and balances, the independence of branches of power, is realized to strengthen civic harmony, ensure the rights and freedoms of individuals, and provide them with dignified living conditions. The research focuses on problematic issues of interaction between branches of power, particularly the use of threats to national security as a pretext for interference in the activities of the Constitutional Court of Ukraine, as well as the issues of limitations on the inadmissibility of violations of individual rights during the legal regime of a state of war. The axiological and synergistic methodological approaches, combined with general scientific methods of analysis and induction, have been employed as the basis. It is concluded that in the reality where the executive and legislative branches of power, as well as the Head of State, being representatives of one political force, instead of seeking legitimate, most effective, and balanced solutions to problematic issues, allow for abuses that negatively affect the functioning of the Constitutional Court of Ukraine. Also, by justifying the need to achieve the goal of introducing a state of war without exploring alternative ways to solve the problem, they consider as permissible means of legal regulation that have a discriminatory character, contradicting the Charter of Fundamental Rights of the EU, and cast doubt on the assessment of Ukraine as a democratic country where the rule of law prevails.

Keywords: separation of powers, checks and balances, state of war, discrimination, Constitutional Court of Ukraine.